

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

datum 22 juni 2022

Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag

Spreektekst voorzitter van de parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen bij persconferentie start openbare verhoren: vanaf maandag 27 juni 2022

Het gesproken woord geldt

Dank voor uw aanwezigheid bij deze persconferentie waarin wij, als 13^e naoorlogse enquêtecommissie, de openbare verhoren aankondigen. Ik heet u hartelijk welkom, dat doe ik mede namens de andere leden van deze parlementaire enquêtecommissie: Judith Tielen, Barbara Kathmann, Peter Kwint, Hülya Kat en Stieneke van der Graaf. Anne Kuik kan er vandaag en bij de eerste verhoorweek niet bij zijn vanwege de geboorte van haar dochter, twee weken geleden.

Op maandag 27 juni starten we met één week openbare verhoren. Dat is de eerste week in een reeks van zeven. De zes andere verhoorweken gaan van start op maandag 29 augustus. Deze verhoorperiode loopt tot en met vrijdag 14 oktober. Vandaag licht ik toe hoe wij tot dusver te werk zijn gegaan en hoe de eerste verhoorweek eruit komt te zien. Het is goed dat de openbare verhoren maandag gaan beginnen. Want het is hoog tijd om de waarheid over dit belangrijke en complexe gasdossier boven tafel te krijgen. De openbare verhoren zijn maar één onderdeel van ons onderzoek, waarover later meer, maar wel het meest zichtbare deel. In deze verhoren komen alle lijnen van ons voorwerk samen en proberen we kennis over de gebeurtenissen in het dossier vanuit verschillende perspectieven bij elkaar te brengen. Dat is in veel gevallen nog niet eerder gebeurd. Zo willen we antwoord geven op vragen die leven. Bij ons, maar vooral ook bij de inwoners in Groningen en de rest van Nederland.

Op 9 februari 2021 zijn wij officieel van start gegaan. Deze enquêtecommissie doet onderzoek naar de aardgaswinning in Groningen, de bevingen, de schade en de afhandeling daarvan, de afbouw van de gaswinning en de versterking van huizen en gebouwen in Groningen. Dat alles beslaat een periode van zo'n 60 jaar.

datum 22 juni 2022

Wij willen weten hoe de besluitvorming op cruciale momenten is verlopen. Welke effecten had deze? Welke belangen en afwegingen speelden een rol? En... hoe is hierbij omgegaan met de belangen van de Groningers?

Het doel van het onderzoek is waarheidsvinding en het verkrijgen van verklarend inzicht in de besluitvorming over de aardgaswinning, de schadeafhandeling en de versterking in Groningen. Dit maakt het mogelijk te komen tot oordeelsvorming over de gehele periode en lessen te trekken, om daarmee bij te dragen aan toekomstperspectief voor Groningen en de ontwikkeling van toekomstig beleid. We hebben ons werk sinds de instelling van de commissie voornamelijk achter de schermen gedaan en ons breed en heel intensief verdiept in de problematiek van de aardgaswinning. Veel rapporten en studies doorgenomen, en gesprekken met deskundigen en betrokkenen gevoerd.

We hebben ruim zeshonderdduizend stukken ontvangen van 47 organisaties waaraan we vorderingen stuurden. Het gaat om documenten van onder andere ministeries, oliemaatschappijen, regionale overheden en betrokken kennis- & toezichtinstellingen. We zijn in totaal vijf dagen op werkbezoek in Groningen geweest om ook ter plekke te spreken met gedupeerden. Van 35 bewoners, boeren en ondernemers in het aardbevingsgebied hoorden wij, aan hun keukentafels, hoe de gevolgen van de aardgaswinning hun leven is gaan beheersen. Het is nauwelijks te bevatten wat het betekent om je niet meer veilig te voelen of te zijn, in je eigen huis. We zien daarnaast dat schadeherstel en versterking voor velen een kwestie van lange adem is, onzekerheid brengt, en negatieve effecten heeft op de gezondheid van mensen.

We hebben in het eerste kwartaal van dit jaar 124 besloten voorgesprekken gevoerd met betrokkenen bij de gaswinning, het herstel van aardbevings schade en de versterkingsoperatie. U moet dan denken aan directeuren en deskundigen van olie- en gasmaatschappijen in Groningen, wetenschappers, belangengroepen, ambtenaren, toezichthouders, regionale bestuurders, ministers en politici. In de besloten voorgesprekken hebben we eveneens uitvoerig gesproken met een aantal bewoners uit het aardbevingsgebied, zodat we hun ervaringen mee kunnen nemen in ons onderzoek.

Dat alles heeft ons gebracht waar we nu staan. Het begin van de openbare verhoren. We horen volgende week twaalf personen over de aard, ernst, omvang en hardnekkigheid van de problemen in Groningen. Ook de ervaring met en feitelijke kennis over de gaswinning komen aan bod. We verhoren hiervoor, onder ede, onder andere gedupeerden, wetenschappers, leidinggevenden van de NAM en Shell, ambtenaren en een oud-minister. Voor het volledige verhoorschema van de eerste week verwijst ik naar de website van de Tweede Kamer.

Deze eerste week laat direct op hoofdlijnen zien wat de gaswinning voor Nederland heeft betekend. En hoe technisch en organisatorisch complex de gaswinning in

datum 22 juni 2022

Groningen is. Maar we zien met name hoe ontwrichtend de gevolgen ervan kunnen zijn.

De volgende onderwerpen komen onder andere aan de orde:

- We beginnen de week met de urgentie. Hoe omvangrijk is de aardbevingsproblematiek gerelateerd aan gaswinning, voor de Groningers?
- Op dag twee komt een aantal wetenschappers aan het woord die al in de jaren negentig onderzoek deden naar de relatie tussen gaswinning en aardbevingen. Welke signalen gaven zij en wat is er met die signalen gedaan?
- Dag drie gaat over de samenwerking tussen de Nederlandse staat en de oliemaatschappijen. Welke belangen spelen er en hoe is het samenspel?
- Op dag vier wordt de relatie tussen de NAM als producent van het gas en Shell als aandeelhouder van NAM verder uitgediept. Wie bepaalt nu eigenlijk hoeveel gas er gewonnen wordt? En hoe ziet de relatie met het ministerie van Economische Zaken eruit?
- Als slotstuk van de eerste verhoorweek hebben we specifiek aandacht voor het leven en welbevinden van de Groningers. De diepe littekens in levens van mensen. Wat begon als oplosbare fysieke schade aan gebouwen, mondde uit in frustratie, onzekerheid, onmacht en mentale schade.

Al met al levert deze eerste week verhoren een globaal beeld op van de vraagstukken die in Groningen leven. Van de invloed die deze hebben op het dagelijks leven van de inwoners in het aardbevingsgebied. En van de bestuurlijke, politieke en maatschappelijke context waarbinnen dit vraagstuk zich afspeelt.

Ik zei het al, dit geeft een globaal beeld. Vanaf 29 augustus gaan we tijdens de verhoren op al deze onderwerpen dieper en met meer detail in. Deze verhoorperiode loopt door tot en met 14 oktober, met uitzondering van de week van Prinsjesdag. Na de openbare verhoren stellen wij vervolgens het eindrapport op. De presentatie en aanbieding aan de Tweede Kamer staan gepland voor februari 2023.

Tot slot

Wij zijn ons ervan bewust dat het moeizame proces van schadeherstel en versterking het vertrouwen van Groningers in de overheid heeft geschonden. Dat geschonden vertrouwen was voor de Tweede Kamer een belangrijke aanleiding om deze parlementaire enquête te starten. Daarbij is de hoop uitgesproken dat een parlementaire enquête zou kunnen bijdragen aan herstel van vertrouwen. In onze opdracht is die verwachting bewust wat getemperd. Herstel van vertrouwen is met reden door niet als doel van het onderzoek zelf geformuleerd. Niet omdat dat niet wenselijk zou zijn, maar vanuit het bewustzijn dat vertrouwen moet worden verdiend. Daar zal meer voor nodig zijn dan alleen dit onderzoek.

datum 22 juni 2022

Ik spreek de hoop uit dat het in kaart brengen van wat gebeurd is en het openbaar horen van betrokkenen, deskundigen en verantwoordelijken, bijdraagt aan herkenning en erkenning van de schaduwkanten van de aardgaswinning.

Voor de duidelijkheid herhaal ik nogmaals dat wij, ondanks Corona, qua planning op schema liggen en ons rapport, met alle bevindingen, conclusies en aanbevelingen, in februari volgend jaar willen opleveren.

Dan beëindig ik hierbij deze toelichting.